

EESTI 2012. AASTA II KVARTALI MAKSEBILANSI KOMMENTAAR

(Esmaste andmete põhjal)

- Eesti maksebilansi jooksevkonto oli 2012. aasta II kvartalis 86 miljoni euro suuruses puudujäägis, mis moodustas 2% sama kvartali SKPst (vt tabel 1 ja joonis 1).¹ Eelmise kvartali täpsustatud andmetega võrreldes jooksevkonto defitsiit mõnevõrra vähenes, eelmise aasta samas kvartalis oli aga jooksevkonto ülejäägiga.
- Võrreldes 2011. aasta esimese poolega oli 2012. aasta I poolaasta jooksevkonto puudujääk üle kahe korra suurem ning moodustas 194 miljonit eurot.
- Jooksevkontot mõjutas mitu tegurit. Ühelt poolt suurenes teenuste ekspordi-impordi ülejääk, teisalt kasvasid tulu väljavool ning kaupade ekspordi-impordi puudujääk.
 - Väliskaubanduse puudujääk kasvas peamiselt töötluste sisse veetavate mineraalsete toodete ekspordi kahanemise ning transpordivahendite impordi suurenemise tõttu.
 - Teenuste ekspordi-impordi ülejäägi kasvu panustasid enim äri-, reisi- ja arvutiteenused.
 - Tulu märkimisväärne netoväljavool oli seotud väliskontrolli all olevate Eestis registreeritud valdusfirmade erakordselt suurte otseinvesteeringutehingutega, mida arveldati Eesti kaudu.
- Eesti majandus oli seekord netolaenuvõtja – finantskonto kaudu tuli kapitali sisse ligi 80 miljonit eurot enam kui välja suundus.
 - Valitsemissektor, keskpank, muud finantsvahendajad ja krediidasutused finantseerisid välismaailma kokku 314 miljoni euro väärtuses.
 - Samas oli ettevõtlussektori piiriüleste finantsvoogude sissevool 393 miljonit eurot suurem kui väljavool.
- Eesti majanduse koguvälisvõlg kasvas kvartaliga 2% 16,1 miljardi euroni, olles 2% väiksem kui viimase nelja kvartali SKP. Koguvälisvõlga suurendas peamiselt ettevõtlussektor ja mõnevõrra ka valitsemissektor. Kuna kvartali jooksul suurenesid võlanõuded välismaailma vastu, siis vähenes netovälisvõlg (võlanõuded miinus -kohustused) ning oli kvartali lõpus ligi 0,5 miljardit eurot ehk 3% nelja viimase kvartali SKPst.

Jooksevkonto teist kvartalit järjest puudujäägiga

2011. aasta II kvartaliga võrreldes vähenes kaupade eksport 3%, import aga suurenes 3%. Samas oli nii ekspordi- kui ka impordimaht suur – eksport jäi vaid pisut alla 2011. aasta II kvartali rekordtaseme ning import püstitas uue rekordi. Kaubaeksporti vähendas peamiselt töötluste eelnevalt sisse veetud ja seejärel uuesti eksporditud mineraalsete toodete mahu järsk langus. Ülejäänud kaubagruppide (v.a puit, paber ja tooted) eksport kasvas. Kaubaimport suurenes transpordivahendite, mööbli ja mitmesuguste muude kaupade impordi kiire kasvu toel. Kaubavahetuse puudujääk kasvas aastatagusega võrreldes viis korda 224 miljoni euroni, hõlmates 5,2% teise kvartali SKPst. Puudujäägi põhjustasid peamiselt mineraalsed tooted ja transpordivahendid.

¹ Jooksevkonto reinvesteeringut tuluta, mille puhul reaalseid rahalisi tehinguid ei toimu, oli ülejäägis, mis suhtena SKPsse oli 7,0%.

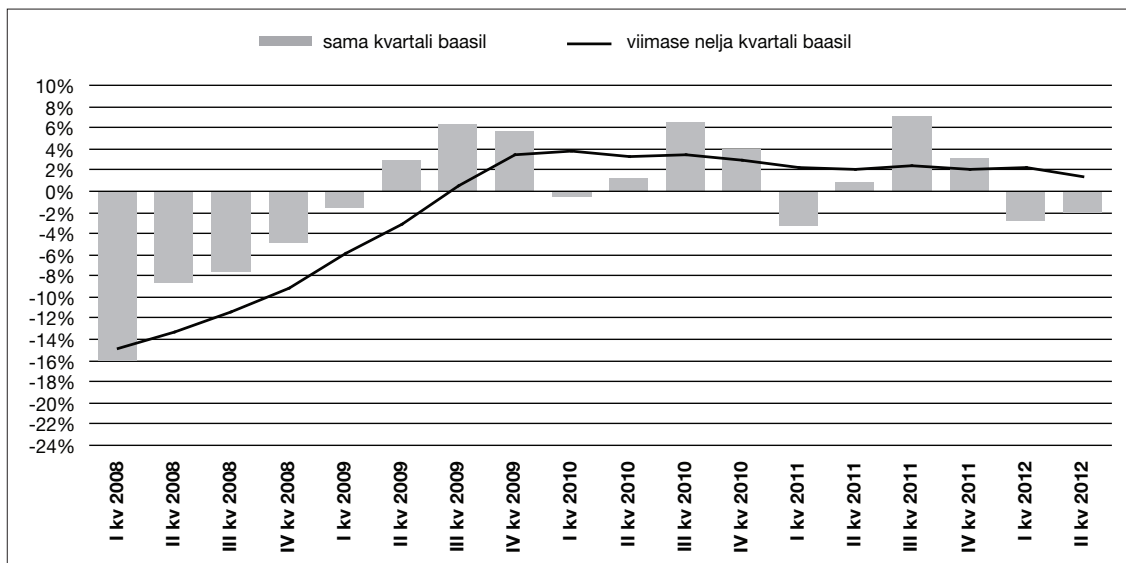
Tabel 1. Eesti maksebilanss (mln eurot)

Kirje	2009	2010	2011					2012	
	Kokku	Kokku	I	II	III	IV	Kokku	I	II
Jooksevkonto	470,5	419,4	-118,2	35,9	291,4	130,3	339,5	-107,9	-86,2
Kaubad ja teenused	799,6	1073,1	81,8	293,1	392,5	250,4	1017,8	79,8	196,3
Kaubad	-591,0	-266,6	-129,2	-42,6	-37,2	-12,5	-221,5	-148,3	-223,7
kreedid (FOB)	6460,2	8769,0	2743,0	3180,0	3069,0	3063,9	12 055,9	2994,3	3080,0
deebet (FOB)	-7051,2	-9035,6	-2872,2	-3222,6	-3106,2	-3076,4	-12 277,4	-3142,6	-3303,8
Teenused	1390,6	1339,7	211,0	335,7	429,7	262,9	1239,2	228,2	420,1
kreedid	3200,6	3441,4	767,2	992,7	1120,0	1019,8	3899,7	901,1	1126,5
deebet	-1809,9	-2101,7	-556,2	-657,0	-690,3	-757,0	-2660,4	-672,9	-706,5
Tulu	-506,0	-893,5	-224,6	-288,7	-168,3	-251,0	-932,6	-196,9	-342,0
kreedid	657,8	703,3	212,6	218,0	243,1	187,8	861,6	186,0	158,6
deebet	-1163,7	-1596,9	-437,2	-506,8	-411,4	-438,8	-1794,2	-382,9	-500,6
Jooksevülekanded	176,9	239,8	24,7	31,4	67,2	130,9	254,3	9,2	59,5
kreedid	451,1	552,6	132,9	103,3	138,2	236,0	610,3	121,3	142,3
deebet	-274,2	-312,8	-108,1	-71,9	-71,0	-105,0	-356,1	-112,1	-82,8
Kapitali- ja finantskonto (reservvarata)	-513,0	-1176,9	83,3	-56,0	-125,9	-182,9	-281,4	101,1	189,5
Kapitalikonto	485,7	505,2	187,1	113,9	159,5	209,0	669,5	86,8	109,9
Finantskonto	-998,7	-1682,1	-103,7	-169,9	-285,4	-391,9	-950,9	14,3	79,6
Otseinvesteeringud	210,6	1100,1	186,6	390,7	850,0	-193,3	1234,1	55,7	405,3
Välismaal	-1113,9	-107,1	-224,8	-27,8	1450,5	-148,8	1049,1	-85,5	-35,1
Eestis	1324,5	1207,3	411,5	418,5	-600,5	-44,5	185,0	141,2	440,4
Portfelliinvesteeringud	-1451,7	-462,1	212,9	-37,6	434,9	541,7	1151,9	-116,3	193,7
Nõuded	-489,5	-316,8	201,4	-8,0	293,0	545,2	1031,5	-86,6	-101,4
Omandiväärtpaberid	-49,6	-303,8	8,1	-15,2	18,3	90,9	102,2	-102,8	23,5
Võlaväärtpaberid	-439,9	-13,0	193,2	7,2	274,7	454,2	929,3	16,2	-125,0
Kohustused	-962,2	-145,3	11,5	-29,6	141,9	-3,5	120,4	-29,7	295,2
Omandiväärtpaberid	-93,5	30,0	0,0	-21,6	-28,0	-30,9	-80,5	-14,4	3,1
Võlaväärtpaberid	-868,7	-175,3	11,5	-8,0	170,0	27,4	200,8	-15,3	292,0
Tuletisinstrumendid	14,6	32,7	-29,2	-13,6	12,2	-8,2	-38,8	26,6	11,6
Nõuded	17,2	-0,9	-3,2	0,0	-29,8	10,4	-22,6	44,2	25,8
Kohustused	-2,6	33,6	-26,0	-13,6	42,0	-18,6	-16,2	-17,5	-14,2
Muud investeeringud	227,9	-2352,7	-474,1	-509,4	-1582,6	-732,1	-3298,1	48,3	-531,0
Nõuded	955,3	-1263,4	90,2	-932,0	-869,2	-499,6	-2210,6	-292,7	-525,9
Pikaajalised	-39,8	-322,5	-135,0	38,3	6,0	-2,8	-93,5	-154,9	-10,2
Lühiajalised	995,2	-940,8	225,2	-970,3	-875,2	-496,7	-2117,1	-137,8	-515,7
Kohustused	-727,5	-1089,4	-564,3	422,6	-713,4	-232,6	-1087,6	341,0	-5,1
Pikaajalised	207,0	-1361,2	-422,2	-162,6	-160,4	-445,2	-1190,3	241,2	-515,7
Lühiajalised	-934,4	271,8	-142,1	585,2	-553,0	212,6	102,8	99,8	510,7
Vead ja täpsustused	-22,2	-73,8	59,6	12,5	-166,9	49,6	-45,3	60,0	-103,1
Üldbilanss	-64,7	-831,3	24,8	-7,7	-1,4	-3,0	12,8	53,2	0,2
Reservvara	64,7	831,3	-24,8	7,7	1,4	3,0	-12,8	-53,2	-0,2

Teenuste ekspordi-impordi ülejääk suurenes aastatagusega võrreldes neljandiku võrra ning oli 420 miljonit eurot. Teenuste eksport kasvas 14% ja import 8%. Ülejääk suurenes tänu äri-, reisi- ja arvu- titeenustele, mille eksport kosus impordist märgatavalt kiiremini.

Tulukonto netoväljavool kasvas 2011. aasta II kvartaliga võrreldes ligi viiendiku võrra 342 miljoni euron. Põhjus oli residentide välismaal teenitud tulu kahanemine enam kui neljandiku võrra, samal ajal kui mitteresidentide Eestis teenitud tulu jäi enam-vähem aastatagusele tasemele. Tulu netoväljavool koosnes peaaegu täielikult reinvesteeringute kasumitest, mida käsitatakse otseinvesteeringute sissevooluna ning mis on seega arvestuslikku laadi (reaalseid rahalisi tehinguid ei toimu).

Jooksev- ja kapitaliülekannete ülejäägid olid kokku 169 miljonit eurot ehk 17% enam kui aasta varem. Kasv tulenes Euroopa Liidu toetuste suurenemisest.

Joonis 1. Jooksevkonto saldo SKP suhtes

Eesti oli II kvartalis välismaalt netolaenusaja

Kapitali sissevool finantskontol (koos reserveidega) ületas väljavoolu 80 miljoni euro võrra. Kui netolaenusajaaks oli eelkõige ettevõtlussektor, siis ülejäänud majandussektorid ehk valitsemissektor, keskpank, muud finantsvahendajad ja krediidiasutused olid netolaenuandjad, finantseerides välismaailma vastavalt 116, 91, 80 ja 27 miljoni euroga.

Otseinvesteeringute sissevool ületas väljavoolu 405 miljoni euro võrra. Mitteresidentide otseinvesteeringud Eestisse kasvasid 440 miljoni ja residentide otseinvesteeringud välismaale 35 miljoni euro võrra. Paljuski oli tegu välismaise kontrolli all olevate Eestis registreeritud valdusfirmade kaudu investeerimisega (nii Eestisse kui ka Eestist välja), millel ei olnud olulist mõju Eesti majandusele.

Portfelliinvesteeringute sissevool ületas väljavoolu 194 miljoni euro võrra. Välisvarad kasvasid 101 miljoni ja väliskohustused 295 miljoni euro võrra peamiselt valitsemissektori soetatud rahaturuinstrumentide tõttu. Väliskohustusi suurendas mitteresidentide valduses olevate Eesti muude sektorite ettevõtete emiteeritud võla-äärtpaberite mahu kasv.

Tuletisinstrumentide netosissevool oli 12 miljonit eurot

Muude investeeringute (laenud, hoised, sularaha) väljavool ületas sissevoolu 531 miljoni euro võrra. See tulenes eelkõige välisnõuete kasvust. Väliskohustuste maht jäi eelmise kvartaliga võrreldes samaks. Nõuded suurenesid eelkõige muude sektorite (ettevõtlussektor ja kodumajapidamised) laenude ja hoiste tõttu.

Eesti maksebilansi, rahvusvahelise investeerimispositsiooni ja välisvõla üksikasjalikum statistika on olemas Eesti Panga kodulehel rubriigis „Statistika“. Maksebilansi pikem analüüs koos tabelite ja joonistega ilmub kodulehe rubriigis „Publikatsioonid“ eesti keeles 25. septembril ja inglise keeles 28. septembril 2012.

2012. aasta III kvartali maksebilanss avaldatakse Eesti Panga kodulehel (<http://www.eestipank.ee>) 10. detsembril kell 12.